

Előfizetési árak:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 "
Negyedévre	3 "
Egy óra	1 "
— Egyes szám 4 kr. —	

Kiadóhivatal:
Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszó-
lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi Iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

Az új kormány.

Nagybecskerek, június 13.

— a — A hivatalos lap tegnapi száma közli ama királyi kéziratokat, melyek az új Wekerle-kormány létrejöttét az országban hírül adják. S ugyanazon hivatalos lap közöl Wekerle miniszterelnök előterjesztésére történt három élethossziglani főrendi kinevezést is.

A király tehát Wekerle kormányának s az általa proponált főrendi tagoknak kinevezésével a legkétségbevonhatlanabb világossággal bizonyította, hogy a kormány politikáját s benne első sorban a konfliktusra okot adott egyházpolitikai reformot helyesli, annak végrehajtását s ennél fogva a főrendiház által is leendő elfogadását kívánja.

Az a nehéz aggodalom, mely a válság kimenetele miatti kétségek miatt már hetek óta nyomta a hazafi szívet, megszűnt, mert okai megszűntek. Már maga az a tény, hogy Wekerle megmarad miniszterelnöknek az új kormányban is, — minnek ellenkezőjét egy percze sem tudta volna elhinni senki is — roppant megelégedést s osztatlan örömet okozott az ország népeinek óriási többségénél, a hol rendületlen szilárdsággal van meggyökereződve az a meggyőződés, hogy e nagy talentumu s szerencsés modoru államférfi lehet csak nemzeti bajaink megszüntetésének mestere. S aztán még hogy kormányának tagjaiul megmaradtak Hieronymi belügyminiszter és Szilágyi igazságügy-miniszter, az egyházpolitika ez oszlopos megteremtői és intézői, csak fokozta az általános megelégedést: — annak dacára, hogy Csáky önkényes visszavonulása sajnálatot keltett, — e tényekben mindenki a Wekerle-kormány iránti megtörhetlen királyi bizalom jelét látta — s ennek látják az egyházpolitikának Wekerle ellen annyi cselszövényt produkált s ezek felstülése miatt konsternálva levő ellenségei is.

A régi kormánynak, vezérében s lényegében s így régi erejében s tekintélyében való fentartása a király által, lehetetlen hogy eltévessze hatását a főrendiekre. A király e kormány fönmaradását kívánja, ez előttük is kétségtelen lehet. Az egyházreformok miatt is, melyek iránt a rokon- és ellenszenvek megoszlottak lehetnek, de melyek gyors megoldása már az ország felekezeti s társadalmi nyugodalma helyreállításának kérdésévé lett. De kívánja a király a kormány s különösen Wekerle miniszterelnök uralmon maradását ama sok egyéb a hazára s a koronára nézve áldásos feladatok miatt is, melyek megoldása célját képezi. Állami s magán pénzügyeink, közgazdaságunk felvirágoztatása, a nemzetiségi izgalmak megszüntetése, a nemzet s a korona, a Magyarország s Ausztria közti közjogi viszony mind szilárdabbá s bensőbbé tétele oly feladatok, melyeknek biztos megoldása a király bizalmának nyilvánulása szerint is csak Wekerlétől várható s e királyi bizalmat a nemzet óriási többsége osztja s lelkesedéssel magáévá teszi.

Reméljük, hogy e királyi bizalom s óriási többség előtt a felsőházi ellenzék is lerakja a fegyvert.

Uj főrende. A hivatalos lap tegnapi száma közli 3 felsége ama kéziratát, melylyel a főrendiházban üresedésben lévő három kinevezendő tagsági hely is betöltetik. A kézirat ekként hangzik:

A főrendiház szervezetének módosításáról szóló 1885. évi VII. törvényczikk 5. § a alapján magyar minisztertanácsom előterjesztésére idősebb Esterházy Ferencz grófot, Uchtritz Zsigmond bárót és Zuber József volt főispánt élethossziglan a főrendiház tagjaivá ezenel kinevezem.

Kelt Budapesten, 1894. évi június hó 11-én.

Ferencz József, s k.

Wekerle Sándor, s. k.

HIREK.

Tájékoztató.

Június 16. A Bárdossy-Ney-Liedl-Vincze hangverseny.
Június 17. Balázy igazgató tanári jubileuma.
Június 24. A torontáli h. é. vasutak r. t. VII. közgyűlése.
Július 8. A tiszai regatta-szövetség amateur versenye Szegeden.
Július 16. Közigazgatási bizottság ülése.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van, nők részére kedden és pénteken délután.

— **Igazságügyl kinevezés.** Az igazságügyminiszter Weiner Sándor szolnoki királyi járásbírói joggyakornokot a perlaszi kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Német püspök Magyar Padén.** Szajánról szombaton délután folytatta Német h felszentelt püspök utját Magyar Padéra a szajániai díszes küldöttségétől kísérve. A padéi határnál impozáns küldöttség várakozott a főpapra, kihez Grób János községi jegyző mondott üdvözlő beszédet. Aztán a menet hosszú kocsisorból kísérve lovas banderium mellett, hangok zúgása között vonult be a községbe, a hol Reiner Dávid a padéi közbirtokosság nevében intézett a püspökhöz lelkedéssel fogadott beszédet. A püspök szívélyes szavakban köszönte meg a figyelmet. A község lobogó és lomb díszben volt. Az iskolás gyermekek és nagy néptömeg között vonult a templomba s itt rövid imát végzett, azután Grób Ernő földbirtokos családjánál szállt meg kíséretével együtt. Este fényes tüzi játékot rendeztek a magas vendég tiszteletére. A püspököt, mint levelezőnk jelenti, különösen meglepte a padéiak fényes fogadtatása. Általánigen jól, otthoniasan érezte ott magát és ezt a házigazda előtt ki is nyilatkoztatta. A gazdag estebéd alatt meghatottan mondott köszönetet a házigazdának a szívélyes fogadtatásért. Vasárnap délután Tisza-Szent Miklósról folytatta bérmautját.

— **Jóváhagyott alapszabályok.** A földmívelésügyi miniszter a vármegye területén alakult „Torontál-erzsébetlaki belviz lecsapoló társulat” alapszabályait jóváhagyta.

— **Szönyeggyár.** A „Nagybecskereki szönyeggyár részvény-társaság” igazgatósága tegnapi délután Rónay Jenő főispán

A „TORONTÁL” TÁRSZÁJA.

Antalka.

— Irta: Charles Foley. —

I.

Antalka Avignonban, abban a szerény vendégházban volt házi szolgáló, a hol én megálltam. Sőt egyenesen azt hiszem, hogy az egyetlen házi szolgáló, mert ő végzett mindent: söpört, surolt, porolt, hajtotta a társaskocsit, felrakodott, lerakodott, felhordta, lehordta a málhákat s naponta kétszer az asztalkendővel a hóna alatt, simára borotválva, jázmin pomádéval kikelve — felszolgált nekünk az asztalnál. Az első naptól kezdve nem lehetett őt elfeledni egyrészt, mert minden nap látta az ember, aztán, mert olyan élénk arcza volt, melyen nevetett minden: kezdve fekete szemétől, piros ajkától s trombita orrától, egészen tuskés hajáig, apró, hegyes fogaiig, melyek olyanok voltak, mint a kőlyök-kutyái s szája szögletén ütköző bajszáig. Szolgálatkés, udvarias; nemcsak az utasok szerették, hanem az egész utca, sőt az egész negyed. Állva vagy ülve, mindenkit üdvözölt, az egyik embert süvegével, a másikat egy szemvágással, egy mosollyal, vagy adjon az isten jó napot felkiáltással. Mindenkit szeretett s viszont mindenki szerette.

Ennek a népszerűségnek meg voltak a maga előjogai: fecsegő s bizalmaskodó volt; de oly természetesen módon, hogy emiatt senki sem neheztelt rá. Mikor már az asztalra volt szedve s az étterem jóformán üres volt, ha még egy fej mutatkozott, lekonykolt ez elé a fej elé s megkezdte a társalgást. Ez ugyan nem sokáig tartott, mert vagy a vendégfogadás, vagy valamelyik vendég hangja egyszerre félbeszakította;

de az én első étkezésem alkalmával volt még ideje ennyit mondani:

— Van nekem egy tiszt fivérem, igen, uram, ugy van, ahogy mondom! Furcsán hangzik, nemde? hogy én, a házi szolgáló... Nos! pedig, ugy van: van egy tiszt fivérem!

— Antalka! vidd le a 16-os málháját! — Antalka, töits kávét a 13-asnak! fogj be, Antalka!

Antalka eltűnt. Beszél a fivéréről hasonlóképen — az egész világnak, mert büszke volt rá s mert imádkozta a nélkül, hogy tulajdonképpen ismerte volna; beszélt róla elbizakodás s hűség nélkül, csak épen, hogy róla beszéljen, mint a hogyan a szőlőműves beszél a meleg napról s a lelkes az istenről. És aztán a következő étkezésnél folytatta bizalmaskodását, a hol elhagyta.

— Azt mondotta ön, hogy lehet az?

— Micsoda?

— Hogy nekem tiszt fivérem van.

— Ah! igen, igen.

— Nos hát hallja. Volt egy öreg urhölgy a házamban, a kinek meghalt az egyetlen fia...

Mi már akkor árvák voltunk, én, meg a fivérem... A hölgy fivéremet vidám, szép fiúnak találta s minthogy körülbelül az ő elhunyt fiával egykor volt... pártfogásába vette. Elvitte a kollegiumba, Párisba, aztán beadta Saint-Cyrebé. A múlt évben meghalt. Ez nagy csapás volt fivéremre.

— Antalka! A 31-es csenget!

S én csak másnap jutottam a folytatáshoz.

— Tudja, kérem, az öreg urhölgy.

— Miféle öreg hölgy?

Egy kissé torkán akadt a szó, hogy nem emlékeztem az öreg hölgyre.

— Az az öreg hölgy, a ki a fivéremet... Végredeletemben csinos kis évjáradékot hagyományozott neki. Én nagyon meg voltam azzal a

dologgal elégedve! Hogyne? hiszen — őa érti — neki rangjához méltóan kellett élnie!

— És önnek, Antalka, mit sem hagyott az öreg hölgy?

Meglepetve tekintett rám.

— Nekem?! Nem, engedelmet kérek! miután a fivérem volt a fiával egykoru!

— Meglátogatta őnt a fivére?

— Igen, egyszer falun, ez előtt vagy hat évvel. Szabadságon volt. A gazdám négy napi kimenőt adott. Boldogtalannak éreztem magamat, hogy oly rövid időt kaptam. Es mégis visszatértem már a harmadik napon. Fivérem nem maradhatott tovább velem negyvennyolc óránál... Valamiféle kastélyba invitáltak, nagyon messze. Nem mondott ugyan nekem semmit; de én jól láttam, hogy unatkozott. Érthető, nemde? Gondolja meg csak... egy tiszt; egy tiszt!

— Segít önön egy kissé?

Antalka elnevette magát.

— Rajtam segíteni? Hogyan tehetné, hiszen neki egészen más foglalkozása van.

— Azt akarom mondani, hogy ad e önnek egy kis... egy kis pénzt?

— Óh! igen... nem is kellene egyéb. A gazdámól jó bért kapok, van elég borraivalóm, s nincsenek olyan kiadásaim, mint neki. A magam helyzetében én épen olyan gazdag vagyok, mint ő.

— Azóta nem jött vissza?

Antalka komikus szerénykedéssel válaszolt.

— Visszajött... és pedig... nőstülésem okából...

— Ah! ah! ön megnősül?!

— Igen, igen, uram, itt az ideje... huszonegy felé közeledem... A leány nem ide való s már idestova három év óta ismerjük egymást...

elnöklete alatt ülést tartottak, melyen a következő igazgatósági tagok vettek részt: Daniel László, dr. Orsó Máttyás, Steinitzer Géza, Franz J. L., dr. Végh Lajos és dr. Brájjer Lajos, valamint Streitmann Antal, a gyár leendő vezérigazgatója. Miután a cégbejegyzés megtörtént, az értekezlet a gyár-igazgató személyében állapodott meg. Alig kell talán említenünk, hogy az nem más, mint Streitmann Antal, kinek szívós munkásságának köszönhető első sorban, hogy a szőnyeggyár fentartásához szükséges munkakerék és előfeltételek megvannak. Az értekezlet egy könyvelői állás szervezésének szükségét is kimondta. Az állásra nyilvános pályázat fog hirdetni a „Torontál” cz. politikai napilapban. — A részvénytöke befizetésére nézve is történt megállapodás. A részvénytársaság által kibocsátott részvények értékéből mint ismeretes 30% f. é. április hó végén volt fizetendő, a további fizetési határok most a következőleg állapították meg:

- f. é. augusztus 1-én 30%
- f. é. november 1-én 20%
- f. é. december 1-én 20%

Fizetési hely a „Nagybecskereki szőnyeggyár részvénytársaság”.

— A felső torontáli arm. társulat e hónap 25-ikén Ronay Jenő főispán, társulati elnök előlétele mellett Nagykikindán választmányi, majd közgyűlést tart, amely utóbbinak a tárgysorozata a következő:

1. Kresztits Mihály gyálai földbirtokos felfolyomódása, a társulat választmányának ez évi márczius hó 19-én 32. szám alatt hozott határozata ellen.

2. Draxler Lipót nagykikindai lakos felebbezése, a társulat választmányának ez évi márczius hó 19-én 6. szám alatt hozott határozata ellen.

3. Faragó István vonalfőnök és választmányi tag lemondásának bejelentése, s ezzel kapcsolatban az ekként üresedésbe jutott választmányi és vonalfőnöki állás betöltése.

4. Draxler Lipót nagykikindai lakos lemondása folytán, számvizsgáló bizottsági elnök választása.

5. Néhai beodrai Karácsonyi László elhalálása folytán üresedésbe jutott választmányi tagsági állás betöltése.

6. Sváb Károly budapesti lakos felebbezése a választmányának ez évi márczius hó 19-én tartott ülése alkalmából 15. sz. a. hozott határozata ellen.

7. A számvizsgáló bizottság jelentése, az 1893. évi társulati számadások felülvizsgálásáról.

— Helyi milleniumi bizottság. Nagybecskerek város helyi milleniumi bizottsága tegnap tartotta alakuló gyűlését. Elnöknek Krsztics János polgármester, alelnököknek Streitmann Antal és Laube Péter, tolnokoknak pedig Mattanovich György és

Csáby Pál választották meg egyhangulag. A bizottság elhatározta, hogy a megalakulást és a megejtett választásokat a kerületi végrehajtóbizottságnak bejelenti, egyben felterjesztést tesz, hogy a bizottság még Laube Péter, Perger Nándor, Gyurits Szvetozár, Bnkóczy János, Nasztics Szvetozár, Varga Károly, Tosity Tivadar, Petri Jakab, Kugler Lipót, Vinczanov Szvetozár, Keller György és Homa Kálmán tagokkal egészítsék ki. Határozatba ment azután, hogy a nagybecskereki ipartestülethez felhívást intéznek, a melyben felkérlik, hatna az iparosok körében oda, hogy minél több kiállító jelentkezzen. A kiállításra egyébként már az alakuló ülés folyamán is számosan jelentkeztek, névszerint a következők:

Id. Helmbold Károly, Varga Károly, Tumo Lajos, Fancz István, Velder János, Sussner Lajos és Grob János kocsijárárosok, Bence Antal butoriparos, Bonyhádi Kálmán késes, Engel Lajos kályhaépítő, Winger Ferencz géplakatos, Anna János malomiparos, Dékány János szabó, Kremer Fülöp csementgyáros, Napholcz Ágoston faiparos és Tolveth János bádógos.

— Antal napja. Steinbach Antal kir. tanácsos tanfelügyelő ma délelőtt nevenapja alkalmából az áll. polgári iskola, valamint a községi népiskola tanítótöbbségének tisztelgését fogadta. A tanítók nevében Baaden Károly igazgató mondott lendületes üdvözlő beszédet, melyre a kir. tanfelügyelő meghatóttan válaszolván, köszönetet mondott a tanítótöbbség szertetének és ragaszkodásának ezen évről évre ismétlődni szokott nyilvánulásáért. A két testület tisztelgése után számos ismerős és jóbarát üdvözlőt fogadta a közszeretben álló tanfelügyelő. Ugyancsak a mai napon ünnepelte Streitmann Antal főgimnáziumi tanár és Szuk Antal polg. isk. tanár is nevenapját, amely alkalmából egymást érték a köztszeretben és közszeretben álló két tanférfinél a gratulánsok.

— Gazdák figyelmébe. Közéleg az aratási idény, s vele a mezei munkásokról való gondoskodás nem kis terhe is ránehezedik a jó gazda vállára. A gazdaközösségnek velünk szolgálatot tehetni, amikor a mezei munkákra alkalmazandó napszamosokkal való surlódások kiküldése szempontjából e helyütt újból figyelmébe ajánljuk az e tekintetben tavaly kibocsátott miniszteri rendeletet, amely kardinális követelményként állítja fel, hogy a gazda és napszamos közötti ötéves írásos szerződés lehetőleg a rendőrkapitányság (faluvideken az előjáróság) előtt kötéssék meg, vagy ott legalább is felolvassassék és láttamoztassék, mindkét esetben a végből, hogy a szerződés az ott elfekvő mintával való összehasonlítás után az esetleg mutatkozó hiányok kijavításával helyesbítethessék. Ügyeljenek a gazdák rá, hogy helyben felfogadott napszamosaik a rendőrkapitányságnál bejelentésük, idegen illetőségű munkásokat pedig csak (illetősége helyén szerzett) munkajegygyel szerződtesenek s ezt szintén a rendőrkapitányságnál jelentsék be. Az

ezen rendeletileg szabályzott elővigyázati intézkedéseket elmulasztó munkaadók 25 forintig terjedhető pénzbírsággal sújtandók.

— Torna-vizsga. A helybeli gimnáziumnál a tegnapi kezdődött tornavizsgákat tegnap délután folytatták és be is fejezték. Ez alkalommal a főgimnázium tanuló ifjúsága mutatta be testi ügyességét. A felvonulás Edelman Ottó tanár vezénylete alatt 4 óra után történt, mire nyomban megkezdődtek a szabadgyakorlatok, a melyeket az V., VI., VII. és VIII. osztály tanulói együtt meglepő precizitással 8-as ütemben ellentétes gyakorlatokkal váltakozva végeztek. A szertornázás 2 csapatban történt 10-10 tanulóval, még pedig a magas korlátnál és baknál. Az itt bemutatott gyakorlatoknál a tanulók ugy ügyességgel, mint szép testtartással a leggondosabb testi neveltetésről tettek tanúságot. Ezután játékok következtek; nevezetesen: hosszmeta 16 tanulóval, labdalökés 10 tanulóval és társas bakugrás 4-es csoportokban. A vizsga legérdekesebb része természetesen a versenyek voltak, a melyeket 6 részben tartottak.

1. Futás: távolság 150 m. 2 fordulónál s két akadályllyal. Részt vett 6 tanuló. Győztes Mandich J. V. oszt. tanuló 20 mp. alatt. 2. Súlydobás: 10 kgr. jobb- és balkezzel. Részt vett 6 tanuló. Győztes Tereczky Gy. VI. oszt. tan. 664 méter. 3. Tavols. és magasugrás ugró szekrényeken át. Részt vett 6 tanuló. Győztes Peics Milos VIII. oszt. tan. 83 cm. magas és 4-10 méter. távugrással. 4. Nyújtó gyakorlatok: Részt vett 7 tanuló. Győztes Reinhardt J. VI. oszt. tan. összetett gyakorlatokkal és Löcse Jenő VII. oszt. erőgyakorlatokkal. 5. Gyakorlatok a lovon. Részt vett 5 tanuló. Győztes Reinhardt J. VI. oszt. tan. összetett gyakorlatokkal és Tereczky Gy. VI. oszt. tanuló erőgyakorlatokkal. 6. Gyakorlatok a magas korláton. Részt vett 8 tanuló. Győztes Reinhardt J. VI. oszt. tan. összetett gyakorlatokkal és Müller J. VI. oszt. tanuló erőgyakorlatokkal.

Versenyek után sorakozás, majd elvonulás következett, mire a torna-vizsga véget ért.

— Köszönetnyilvánítás. Szabó Ferencz német elismeri piébános a nagybecskereki községi népiskola könyvtárának 11 drb. értékes történelmi művet ajándékozott, amely nemes szívű adományért az intézet nevében hálás köszönetet mond Baaden Károly közs. iskolai igazgató.

— Ney Dávid Nagybecskereken. Olvasóink tudomásul bírják azon igen örömdetes tényről, hogy Ney Dávid, a Magyar királyi opera kitünő bassistája néhány jeles művész társaságában e hét végén (16.) a kaszinóban hangversenyt rendez. A hangverseny iránt élénk érdeklődés mutatkozik városunkban. Ugye jó nevű művészek (a társaság csillagán kívül Bárdossy Irén kisasszony, Liedl Ferencz és Vincze Zsigmond), mint a kiváló gonddal összeállított műsor, garanciát nyújtanak arra nézve, hogy mindazok, kikben érzék van az

a nélkül, hogy sokat beszéltünk volna egymással, mert ő egy párisi hölgy szobaleánya, kinek itt van nem messze a kastélya. Csak három hónapra jött ide s vasárnaponként látjuk egymást, mikor a temp'omból kijönnek. Kissé visket is a hátam a nőléstől...

— Elhagyja akkor a szolgálatát? Óh! nem, uram. Hiszen pénzünk nincs, amiből valamit kezdhethetünk. Talán majd öt-hat év múlva, ha takarékosak leszünk. De hát ugy lesz a dolog nyélbe fíve, hogy az urnő magához vess Lujzával. Lujza már megígérte ezt.

Es lelkesedéssel hozzátette: — Fivérem lesz a násznagyom. Szép lagzi lesz az, mert azt akarom, hogy a szép lagzival megtisztelve érezze magát. Gondolja csak... egy tiszt!

— Antalka! Antalka! Az 59-es kulcsát!

II.

Ez időben elhagytam Avignont s csak két egész hónap múlva tértem oda vissza. Antalkát pillantottam meg a vendégfogadó előtt. Komor, mogorva arccsal, ugy láttam, mintha keserű mosoly vonaglott volna ajka körül s nagyon óhajtana velem beszélni. De hát az utasok várakoztak, türelmetlenkedtek, henczegték a vendégfogadó előtti téren, a vendégfogadók meg egyre saklalták: „Siessünk, Antalka, siessünk, fiam!” És ő sietett, de nem azzal, hogy ugy mondjam, lelkesedéssel, mint azelőtt. Előbb játékszernek tűntek föl kezében a máhák, most ugy látszott, mintha mind csupa ólomból lettek volna.

Megvártam, míg valamennyi vendég megébdelt; aztán ültem asztalhoz. Kiváncsi voltam az Antalka menyegzőjére. Mikor készen lett, nem könyökölt az asztalra, csak hozzátámaszkodott a szemében annyi szomorúság ült, hogy sejtven az őt ért csalódást, részvételt kérdeztem:

— Antalka, nem jött el a tiszt bátyja?

De igen, uram, eljött... csak hogy minde nekeltt meg kell mondanom önnek... hogy én, igen, én azt hittem, hogy a bátyám itt, a mi vendégfogadónkban fog megszállni. Itt, azt gondoltam, minden perczen láthatom, amikor csak nekem tetszik. Mikor megtudtam, hogy a Szent-Ivó vendégfogadóban, a város másik végén szállott meg, olyan nehéz lett a szívem! Aztán nem is maga keresett fel, hanem hordárt küldött értem, hogy menjek a kávéházba s megizente, hogy ne sarkát, hanem kalapot tegyek fel. Jó, hogy figyelmeztetett, mert annyira siettem, hogy bizony nem tudom, hogyan felczip-ázza mentem volna hozzá. És aztán, mikor megláttam! Milyen szép, milyen büszke, milyen előkelő volt... Ah! uram, ugy meg voltam hatva, majdnem a nyakába ugrottam!... Kezet nyújtott s azt kérdezte: madeirát parancsolok-e vagy absinthot?... Én, én madeirát mondtam, s mikor a poharakat elhózták, kiittam az ő absinthját!... Ön bizonyosan azt gondolja magában, hogy ez ostobaság, egy vendégfogadói házi szolgától; de hát azt sem tudtam már, hogy mit csináljak... Bátyám igen szivesen beszélt hozzám és olyan szépen... óh!... milyen szépen!... A szavai-ból kivettem, hogy nem fog meglátogatni, hanem én eljöhök hozzá. Nem akarja, mondá, hogy megudják, hogy a városban van... És bizony az én hibám volt, mert olyan sokat beszéltém róla, hogy ugy megbámulták volna a városban, mint valami remek — marhát. Gondolja csak, uram, egy tiszt! Hát csak arra kértem, hogy látogassa meg a gazdát, hadd tudja meg, hogy az ő buksi öcsöce jó fív, dolgos és rendes. De éppen ez volt réz néző nehéz. Azt mon-dotta, hogy ez hamis helyzetbe hozná... Aztán meggondolva a dolgot, beláttam, hogy igazsága van. Csak hogy attól fogva aztán sem a gazdám,

sem a szomszédok, sem a vendégek nem azok többé hozzám, a kik azelőtt voltak... Azt képzelik, hogy pirulok miattuk, hogy szegyenek velük kezét fogni, mert hogy a bátyám tiszt...

— De hát a lakodalmom, a lakodalmom, Antalka!

— Türelem, édes uram, annak is eljön az ideje, még pedig nem eokára... Hát a kávéházban voltunk. Bátyám kérdezősködött. El-mondtam neki a mit Lujzáról s urnőjéről tudtam. Látni óhajtotta őket, mielőtt megismerked-nék velük, hogy tudja, kikkel lesz dolga. Másnap mindketten a misére voltak jövendők. Megígér-tem, hogy hozzá fogok csatlakozni, hogy meg-mutassam neki Lujzát... s ott is voltam korán. Megérkeztek, az urnő elől, az én választottam utána. Mikor Lujza előtünk elment, könyököm-mel meglöktem a bátyámat: — „Ez az! Ugy-e csinos; nemde?” — Fejével igenlőleg intett, de mintha csak az urnőt látta volna; aztán egy szót sem szólt. A templomból távozva, előttem ment ki, új kestyűjét bemártotta a szenteltviz-tartóba s Lujza urnője, aki szintén éppen akkor ért oda, mosolyogva megérintette a bátyám kezét. Lujza nem mert a szentelt vízbe nyulni. Künn a templom előtt, be akartam mutatni, de eltűnt. Csak este láttam ismét a kávéházban, tiszteltől körülvéve; régi fegyvertársak, ugy véletlenül találkoztak itt össze. Elém jött, hogy megkíméljen attól, hogy szembeálljak azokkal a tisztekkel s így szólt hozzám: — „Dalbert a neve, ugy-e, annak a szép hölgynek, a kit ma reggel a misén láttunk!” — Azt válaszoltam, hogy igen, az a neve. Elgondolkozott, aztán így folytatta:

— Kellemetlen, hogy a szobaleányát vessed nélkül... Ez a véletlen csakugyan fölötte kelle-metlen... Bajtársaim holnap vadászatra készül-

igazi művészet iránt, szombaton igen kellemes estét fognak tölteni. Jegyek a Mangold-féle könyvkereskedésben kaphatók.

— **Papi jubileum.** Perjámoson nagy szabású ünnepélyre készülnek. E hó végén ugyanis megakarják ünnepelni Thész János esperesnek 25 éves áldozási jubileumát. Thész egyike a megye legintelligensebb papjainak s az ő jubileumán valláskülömbőség nélkül vesz részt az egész perjámosi intelligencia.

— **Juniális.** A nagybecskereki főgimnázium ifjúsága mint minden évben, ez idén is megtartja közkezdveltségnek örvendő erdói ünnepélyét. Ezuttal a vizsgák lezajlása után, június 26-án tartják meg a juniális.

— **A csanádpalotai plébánia.** Dr. Kiss Jánosról, a Szent István-társulat igazgatójáról irtak volt, hogy a csanádpalotai plébánosi állásra fog kinevezettni. Mint most értesülünk, dr. Kiss nem reflektál a plébániára s arra nem is pályázik. A demetit mi azzal adjuk közzé, hogy a hirt a „Maros”-ból vettük át.

— **Az első öngyilkos.** Szapáryfalva (Krássó Szörény megye) községből írja tudósítónk, hogy ott a napokban öngyilkosság történt. Egy 82 éves ember életunságból felakasztotta magát. Nagy részvét mellett temették el. Tudósítónk megjegyzi, hogy a 13 év óta fennálló településében ez az első öngyilkossági eset.

— **Négyszáz új állami népiskola.** Az ezredéves ünnepélyre szervezendő 400 új állami elemi iskola sorozatát már végleg megállapította s az erre vonatkozó rendeleteket ki is adta gróf Csáky Albin hivataloskodásának utolsó napjaiban. Fősúly a volt Erdély és az azzal határos vármegyék területén létező magyar kisebbségekkel vegyes lakossággal bíró községekre helyeztetett. Így Alsó-Fehérvármegyének 20, Aradnak 9, Biharnak 21, Háron széknek 14, Hunyadnak 7, Kis-Küküllőnek 12, Kolozsának 27, Krássó-Szörénynek 7, Maros-Tordának 18, Máramarosnak 6, Nagy-Küküllőnek 6, Szilágyának 25, Szatmárnak 16, Szolnok-Dobokának 31, Temesnek 5, Torda-Aranyosnak 14 községe nyeres alkalommal állami elemi iskolát.

— **Buziás.** Megkezdődött a „nyaralás” szezonja. A ki csak teheti, menekül a város tikkasztó légköréből és kies fekvésű, árnyas, tiszta levegőjű helyeken tölti el a perzselő nyarat. A nyaralás természetesen legszívesebben fürdő helyeken történik és hogy délvideki fürdőink már most is mily látogatottságnak örvendenek, azt a Buziásról hozzánk beküldött „Idegenek névsora”-ból is láthatjuk, mely szerint a kies fekvésű fürdőhelyre eddig már 172 vendég érkezett, kik leginkább Temes és Torontál vármegyéből kerültek ki.

— **Lelketlen anya.** A nagybecskereki kir. ügyészséghez érkezett távirat szerint Készner Katalin zichyfalvi lakosnő megölte újszülött gyermekét. A kir. törvényszék

nek az urhölgyhöz s engem is magukkal akar-nak vinni. Nem lesz az ellenedre?

Elképzeltél, hogy nem volt kedvem nevetni! Harmadnap láttam ismét. Egészen meg volt változva. Mikor Lujza felől kérdezősködtem, kedvetlenül felelt:

— Bajtársaimmal oly szívesen fogadtam az az urhölgy, hogy valóban feszélyezve lettem volna a szobaleányról szólani... Rólád se beszéltem tehát... ezt megfoghatod...

Én ugyan nem igen értettem a dolgot, de nem árultam el s ő folytatta, bajszát pödörve — olyan hosszú szöke bajsja van —:

— Igazán pompás egy asszony az a Dalbert urnő!

Én nem feleltem, mert nem is tudtam, hogy tulajdonképen barna-e vagy szöke, mert hiszen én csak Lujzát néztem. Aztán azt kérdezte tőlem:

— Hát valósággal komolyan veszed te azt a házasságot?

Felforrott a vérem. Emlékeztettem vára-kozásunkra, türelmünkre s azokra az estékre, miket három év alatt egymással váltottunk! Ő csak bajszát pödörte. Három napig nem mozdulhattam az ütlethől. A negyedik napon a vendég-fogadóba siettem. Bátyám egész idő alatt nem tért haza, s csak egy hét múlva láttam. Most a szobájában fogadott, — egy első emeleti szobában, — és, összeránczolt szemöldökkel, néhány-szor nagy lépésekkel végig mérve a szobát, egy-szerre megállott előttem:

— Erős a szived! — kérdé hidegen. Szerecséltenséget sejtettem, de nem akartam meg-szégyeníteni:

— Mondj el mindent haladéktalanul! — válaszoltam erős hangon.

Kövér Lajos vizsgálóbíró küldötte ki, aki tegnap már meg is kezdte a sötét bűn vizsgálatát.

— **A szerb király útja.** Belgrádból írják, hogy Sándor király augusztus hó közepe táján nagy európai körútra indul. A fiatal fejedelem meg fogja látogatni a bécsi, berlini, londoni és a szentpétervári udvarokat, szeptem-ber hó derekán pedig Párisba megy, hol any-jával találkozni fog. Programja szerint a király nyolcz napot szándékozik tölteni Budapesten.

— **A hadsereg terminológiája.** A „M. E.”-nek a következő hirt táviratozzák Bécsből:

Tekintettel azon körülményre, hogy a monarchia két államának elnevezése gyanánt használt kifejezések Cisleithania és Transleithania a törvényben sehol sem fordulnak elő, és mindazonáltal gyakran a katonai szolgálatban is használtattak, a katonai hatóságokat utasították, ügyeljének arra, hogy a szolgálatban e kifejezések többé ne használtassanak, hanem, hogy a törvénynek megfelelően a birodalmi gyűlésen képviselt királyságok és tartományokra nézve a helyes Ausztria, a magyar korona országaira nézve pedig a korrekt Magyarország kifejezés alkalmaztassék.

— **Megmárt gyermekek.** Szerb-Neusinárról írják, hogy ott a napokban egy veszett eb kóborolt az utcákon, amely két kis gyermeket megmárt. A veszett állatot agyonverték, a két kis fiút, névleg: Berkovits J. és Illievits J.-t nyomban Budapestre szállították a Pasteur-intézetbe.

— **A nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívjuk a Kovács Gedeon féle helybeli egyik legtekintélyesebb, a modern igények-és minden lehető kívánalmaknak teljesen megfelelően berendezett confectio üzletre, mely nálunk e szakban elsőként vezette be a legszolidabb kiszolgálás mellett a szabott árakat. Al-landó gazdag raktára ezen üzlet a legújabb divatu női confectiók, kifogástalanul készített uri- és gyermekruhák, valamint nagy választéku bel- és külföldi gyártmányu mindenféle gyapju-szöveteknek. Méretszerinti megrendelések, nem-különböztetve egyenruházati szállítmányok — úgy rendőrök, valamint tüzoltók és katonák részére — pontossággal fogantositatnak.**

Irodalom és művészet.

* **Délvidéki Kalauz.** Szép hazánk egyik leggyönyörűbb részének, a délvideki Kárpátok természeti szépségben oly gazdag tájainak pompás leírásával lépett a „Délvidéki-kárpát-egyesület” első ízben a nagy közönség elé. Az alig két év óta fennálló egyesület valóban derék munkát végzett a midőn az anyatermészet által szépségeiben oly bőven megáldott vidékünkre felhívta a nagy közönség figyelmét. E csinos kiállítású könyvecske hivatva lesz az utazó közönséget figyelmeztetni, hogy van nekünk pá-

És ő, rám sem emelve szemét, így szólt:

— Dalbert asszony megtetszett nekem s én is megtetszettem neki... Eszemnél kellett volna lennem, de hát megbüvölt... s most itt vagyunk, többé jóvá nem lehet tenni, kedvese vagyok... Nem bántana a dolog, de te miattad, szegény öregem, fáj a szívem, mert hát...

— Mert hát?

— Mert hát te testvér, nem veheted feleségül a szeretőm szobaleányát, annál kevésbé lehetsz szolgáló nálunk. Ez nevetséges, lealázó lenne rám nézve!

Hideg verejték futotta el az arcomat, a hátamat, egész testemet. Mikor ezt a változást észre vette rajtam, szelíden így szólt:

— Várj, türtesd magad... majd rendbe hozzuk a dolgot...

És mikor Antalka elhallgatott s két kövér könyccsepp jelent meg a szemében, tartózkodva kérdeztem:

— A lagzi, hát... a lagzi?

— Nem volt meg, monda, fejt lehor-gasztva: nem is lesz talán soha! Várok, türtöz-tetem magamat, de csak nem akar a dolog rendbe jönni. Bátyám nem ír, Lujza sem... gyorsan magukkal vitték, lebeszéltek, elforditot-ták tőlem a szívét, vagy talán megalázták, hogy maga szakított velem... Ez-e, vagy más az oka! Nem tudom... Teljességgel nem tudom! Oh! bátyámnak nincs igazsága, mert engem szerelem fűz hozzá, őt... őt meg csak a gyö-nyör... De hát mit tehetem? Ujjat húzzak vele? Hiszen ő a bátyám, ő az öregeb, nekem senkim sincs e földön kivüle. És aztán, gondolja meg csak, uram, gondolja meg... katonatiszt!

atlan szépségünk: az Alduna, a mely Europa legszebb vidékei közé tartozik, a melyen a szem nem tud betelni a természet egyszerűségével. Van fürdők, a melyhez hasonló keveset találni: a Herkulesfürdő, a hol a források bőven ömlenek és kiapadhatlanok, gyógyító erejüket két évezred igazolja. S a vidék, hol a beteg test biztos gyógyulást talál, regényességével elragad. Vannak bánya telepeink, melyek mint Resicza, Anina, nagyszerűségükről messze földön híresek. Vannak hegyi pályáink, melyek, — mint az oravicza-aninai hegyivásut, — s a Semeringgel kiállják a versenyt. Vannak tengerszemek, mint Ocubea, a mely nagyszerűségében pártját ritkítja. Vannak barlangjaink, hegyszakadékok, vadregényes völgyeink, öserdők stb., melyek egyenként egy egy gyönyört képezik a természet-nek. Mindezek leírására vállalkozott az ifju egye-sület, a mely nemes ambíciójával, maradandó becsü munkát hozott létre, a melylyel, ha teljesen kimerítő leírását nem is adta hazánk e gyönyörű vidékének, legalább tetemesen megkönnyítette az utódok munkáját.

Táviratok.

Wekerle diszpolgársága.

Budapest, jun. 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Kassáról telegrafálják: Kassa városa mai közgyűlésén Wekerle Sándor miniszterelnököt nagy lelkesedéssel diszpolgárává választotta.

Főrendek a második szavazásról.

Budapest, június 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fentartással közlöm: Gróf Csekonic Endre tegnap beszélte a nemzeti kaszinóban, hogy rendkívül meghatotta őt a tegnapi audenczián az a szeretet, amelylyel a király az egyházipolitikai javaslatokból eredő kérdések megoldásának szükségességére utalt. Mindennek daczára a gróf nem felelhetett egyebet, mint azt, hogy a szava továbbra is köti.

Gróf Szapáry Géának, aki a leg-erélyesebb rendutasításra volt elkészülve, a király ezeket mondta:

Senki meggyőződését nem akarja befolyásolni, mégis határozottan tiltakozik, hogy a javaslat ellenzői a koronára hivatkozzanak.

Gróf Fesztetics Tasziló kijelentette, hogy audencziája óta legbensőbb meggyőződése, hogy a magyar mag-nások az uralkodónak nagyobb szolgálatot nem tehetnének, mint ha a házasságjogi törvényjavaslat elfogadása mellett buzgólkod-nak. Ezért maga is a javaslat mel-lett szavaz.

Gróf Zichy Ferencz, a negyedik audencziás kijelentette, hogy még a fő-rendház szavazása előtt fürdőbe utazik.

Gróf Csekonic Endre nevében annak kijelentésére kértünk fel, hogy tegnapi távirati hírnök: „Mit szeretne a király” téves információ alapján.

A szerk.

Belépések a szabadelvű pártba.

Budapest, június 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Horváth Lajos és Kullmann János, a nemzeti párt tagjai és Szemere Attila, a „Magyar Hírlap” társtulajdonosa a szabadelvű pártba léptek.

Br. Eötvös Lóránt miniszteriumában.

Budapest, június 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Báró Eötvös Loránt, az új vallás- és közoktatástügyi miniszter ma átvette a miniszterium vezetését. Az üdvözlő beszédre adott megleghangu vála-sza riadó éljenzést keltett.

Berzeviczy Albert bucsuja.

Budapest, június 13. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berzeviczy Albert, volt kultuszminiszteri államtitkár, ma délelőtt bucsu-zott a kultuszminiszterium hivatalnokaitól.

